

Κείμενο

Μια νέα σχέση με τους συνομηλίκους (6621)

Καθώς τα παιδιά μπαίνουν στην **εφηβεία**, οι σχέσεις με τους **συνομηλίκους** τους μεταβάλλονται. Στις σύγχρονες κοινωνίες τέσσερις είναι οι βασικές αλλαγές που πραγματοποιούνται στην κοινωνική ζωή των εφήβων. Πρώτα απ' όλα, η **συναναστροφή** με τους συνομηλίκους καταλαμβάνει περισσότερο χρόνο από όσο στην παιδική ηλικία. Οι μαθητές του Λυκείου αφιερώνουν διπλάσιο χρόνο στις παρέες με συνομηλίκους τους σε σχέση με τον χρόνο που αφιερώνουν στους γονείς τους ή σε άλλους ενήλικους. Ακόμη, οι **εφηβικές ομάδες** δεν δέχονται εύκολα καθοδήγηση και έλεγχο από τους ενήλικους. Επίσης, αντί να περιορίζονται στη γειτονιά τους, οι έφηβοι, αποκτούν **παρέες** από άλλες περιοχές προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι γονείς τους δεν ελέγχουν τις πράξεις τους. Καθώς απομακρύνονται όλο και περισσότερο από τους ενήλικους, αναζητούν άτομα του άλλου φύλου. Τέλος, στη διάρκεια της εφηβείας τα μέλη των ομάδων συνομηλίκων πληθαίνουν, την ίδια εποχή που οι φιλίες και οι άλλες στενές σχέσεις των εφήβων αποκτούν μεγαλύτερη ένταση.

Εκτός σχολείου οι έφηβοι περνούν πολλές ώρες την εβδομάδα με τους συνομηλίκους τους. Όπως αναφέρεται από τους ίδιους τους εφήβους, περνούν περισσότερη ώρα με τους φίλους τους παρά με την οικογένειά τους ή μόνοι τους και αυτό συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της εφηβείας. Νιώθουν ότι οι φίλοι τους καταλαβαίνουν και τους κάνουν να αισθάνονται ότι μπορούν να είναι ο εαυτός τους. Εξάλλου, οι έφηβοι διαλέγουν φίλους με τους οποίους έχουν κοινά ενδιαφέροντα, κοινές αξίες, πεποιθήσεις και συμπεριφορές, γιατί θεωρούν ότι τέτοιου είδους φίλοι είναι πιο πιθανό να τους στηρίξουν και να τους κατανοήσουν. Δεν είναι δύσκολο, λοιπόν, να καταλάβουμε γιατί στην εφηβεία η αφοσίωση και η οικειότητα γίνονται τα κύρια κριτήρια της επιλογής των στενών φίλων.

Στο πλαίσιο των προσωπικών, αποκαλυπτικών συζητήσεων με στενούς φίλους, οι έφηβοι αυτοπροσδιορίζονται, προσπαθώντας να ανακαλύψουν στοιχεία της προσωπικότητάς τους. Ωστόσο, υπάρχει διαφορά ανάμεσα στις αποκαλύψεις που γίνονται στους φίλους της παιδικής ηλικίας και στις αποκαλύψεις κατά την εφηβεία. Ενώ στις μικρότερες ηλικίες οι προσωπικές αποκαλύψεις προκαλούν δηλώσεις αλληλεγγύης, στην εφηβεία προκαλούν μακροσκελείς συζητήσεις για τα προβλήματά τους και τις πιθανές λύσεις τους.

Υπάρχει η άποψη ότι οι φιλίες μεταξύ αγοριών στην εφηβική ηλικία πιθανώς να είναι λιγότερο στενές από εκείνες μεταξύ κοριτσιών. Τα αγόρια τα απασχολεί να αποκτήσουν και να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους από τους γονείς και τους άλλους ενήλικους. Γι' αυτό τα αγόρια χρειάζονται τη συμμαχία μιας ομάδας. Ωστόσο, αυτές οι διαφορές ανάμεσα στα αγόρια και στα κορίτσια όσον αφορά στις φιλίες είναι θέμα περισσότερο ύφους παρά ουσίας. Τα αγόρια δημιουργούν φιλίες στις οποίες η ευαισθησία απέναντι στις ανάγκες του άλλου και η αλληλου-ποστήριξη επιτυγχάνονται με πράξεις και όχι με αμοιβαίες εκμυστηρεύσεις προσωπικών σκέψεων και συναισθημάτων.

M. Cole - S. R. Cole (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών Εφηβεία*. (Μεταφρ. Μ. Σόλμαν) τ. Γ', 56-60. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδανός (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

- A1.** Ποιες είναι, σύμφωνα με το κείμενο, οι βασικές αλλαγές που πραγματοποιούνται στην κοινωνική ζωή των εφήβων στις σύγχρονες κοινωνίες; (60-80 λέξεις)
(μονάδες 15)
- A2.** Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της πρώτης παραγράφου (*Καθώς... μεγαλύτερη ένταση*) του κειμένου;
(μονάδες 10)
- B1.** Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **εφηβεία, συνομηλίκους, συναναστροφή, εφηβικές ομάδες, παρέες**.
(μονάδες 10)
- B2.** Να επισημάνετε στο κείμενο τρία παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.
(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1 Σύμφωνα με το κείμενο υπάρχουν τέσσερις βασικές αλλαγές που πραγματοποιούνται στην κοινωνική ζωή των εφήβων. Αρχικά, προσπαθούν να περνούν περισσότερο χρόνο με τους συνομηλίκους τους. Παράλληλα, αρχίζουν να απομακρύνονται από τους ενήλικους, καθώς δεν δέχονται εύκολα συμβουλές ή καθοδήγηση. Επιπλέον, δημιουργούν φιλίες με άτομα της ίδιας ηλικίας από γειτονικές περιοχές, με αποτέλεσμα να διευρύνεται ο κοινωνικός τους κύκλος. Έτσι, όσο πιο πολυπρόσωπη γίνεται η κοινωνική ομάδα, τόσο πιο μεγάλο ενδιαφέρον και ένταση αποκτούν οι σχέσεις μεταξύ των φίλων.

A.2 Θεματική περίοδος: «Καθώς...μεταβάλλονται.»

Λεπτομέρειες: «Στις σύγχρονες...ένταση.»

Κατακλείδα: Δεν υπάρχει κατακλείδα.

B.1 Μια από τις σημαντικότερες περιόδους σε έναν άνθρωπο είναι η περίοδος της **εφηβείας**. Η αίσθηση ότι μεγαλώνει δημιουργεί κοινωνικές αλλαγές στη ζωή του. Νιώθει την ανάγκη της **συναναστροφής** με τους **συνομηλίκους** του με αποτέλεσμα να δημιουργούνται μεγάλες **εφηβικές ομάδες**. Είναι ουσιαστικά η ηλικία που ο έφηβος θα κάνει τις πρώτες του **παρέες** και θα νιώσει την ανάγκη για επικοινωνία και συντροφικότητα με τους ομοίους του.

B.2

- «μπαίνουν στην εφηβεία»
- «η συναναστροφή με τους συνομηλίκους καταλαμβάνει χρόνο»
- «στενών φίλων»

Κείμενο

Μια νέα σχέση με τους συνομηλίκους (6622)

Καθώς τα παιδιά μπαίνουν στην εφηβεία, οι σχέσεις με τους συνομηλίκους τους μεταβάλλονται. Στις σύγχρονες κοινωνίες τέσσερις είναι οι **βασικές** αλλαγές που πραγματοποιούνται στην κοινωνική ζωή των εφήβων. Πρώτα απ' όλα, η συναναστροφή με τους συνομηλίκους καταλαμβάνει περισσότερο χρόνο από όσο στην παιδική ηλικία. Οι μαθητές του Λυκείου αφιερώνουν διπλάσιο χρόνο στις παρέες με συνομηλίκους τους σε σχέση με τον χρόνο που αφιερώνουν στους γονείς τους ή σε άλλους ενήλικους. Ακόμη, οι εφηβικές ομάδες δεν δέχονται εύκολα καθοδήγηση και έλεγχο από τους ενήλικους. Επίσης, αντί να περιορίζονται στη γειτονιά τους, οι έφηβοι, αποκτούν παρέες από άλλες περιοχές προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι γονείς τους δεν ελέγχουν τις πράξεις τους. Καθώς **απομακρύνονται** όλο και περισσότερο από τους ενήλικους, αναζητούν άτομα του άλλου φύλου. Τέλος, στη διάρκεια της εφηβείας τα μέλη των ομάδων συνομηλίκων πληθαίνουν, την ίδια εποχή που οι φιλίες και οι άλλες στενές σχέσεις των εφήβων αποκτούν μεγαλύτερη ένταση.

Εκτός σχολείου οι έφηβοι περνούν πολλές ώρες την εβδομάδα με τους συνομηλίκους τους. Όπως αναφέρεται από τους ίδιους τους εφήβους, περνούν περισσότερη ώρα με τους φίλους τους παρά με την οικογένειά τους ή μόνοι τους και αυτό **συνεχίζεται** σε όλη τη διάρκεια της εφηβείας. Νιώθουν ότι οι φίλοι τους καταλαβαίνουν και τους κάνουν να αισθάνονται ότι μπορούν να είναι ο εαυτός τους. Εξάλλου, οι έφηβοι διαλέγουν φίλους με τους οποίους έχουν κοινά ενδιαφέροντα, κοινές αξίες, πεποιθήσεις και συμπεριφορές, γιατί θεωρούν ότι τέτοιου είδους φίλοι είναι πιο πιθανό να τους στηρίξουν και να τους κατανοήσουν. Δεν είναι δύσκολο, λοιπόν, να καταλάβουμε γιατί στην εφηβεία η αφοσίωση και η οικειότητα γίνονται τα κύρια κριτήρια της επιλογής των στενών φίλων.

Στο πλαίσιο των προσωπικών, αποκαλυπτικών συζητήσεων με στενούς φίλους, οι έφηβοι αυτοπροσδιορίζονται, προσπαθώντας να ανακαλύψουν στοιχεία της προσωπικότητάς τους. Ωστόσο, υπάρχει **διαφορά** ανάμεσα στις αποκαλύψεις που γίνονται στους φίλους της παιδικής ηλικίας και στις αποκαλύψεις κατά την εφηβεία. Ενώ στις μικρότερες ηλικίες οι προσωπικές αποκαλύψεις προκαλούν δηλώσεις αλληλεγγύης, στην εφηβεία προκαλούν **μακροσκελείς** συζητήσεις για τα προβλήματά τους και τις πιθανές λύσεις τους.

Υπάρχει η άποψη ότι οι φιλίες μεταξύ αγοριών στην εφηβική ηλικία πιθανώς να είναι λιγότερο στενές από εκείνες μεταξύ κοριτσιών. Τα αγόρια τα απασχολεί να αποκτήσουν και να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους από τους γονείς και τους άλλους ενήλικους. Γι' αυτό τα αγόρια χρειάζονται τη συμμαχία μιας ομάδας. Ωστόσο, αυτές οι διαφορές ανάμεσα στα αγόρια και στα κορίτσια όσον αφορά στις φιλίες είναι θέμα περισσότερο ύφους παρά ουσίας. Τα αγόρια δημιουργούν φιλίες στις οποίες η ευαισθησία απέναντι στις ανάγκες του άλλου και η αλληλουποστήριξη επιτυγχάνονται με πράξεις και όχι με αμοιβαίες εκμυστηρεύσεις προσωπικών σκέψεων και συναισθημάτων.

M. Cole - S. R. Cole (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών Εφηβεία.* (Μεταφρ. Μ. Σόλμαν) τ. Γ', 56-60. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδανός (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποια είναι τα κριτήρια με τα οποία οι περισσότεροι έφηβοι επιλέγουν και διατηρούν τους φίλους τους, σύμφωνα με το κείμενο; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή:

1. ανάμεσα στην **πρώτη** και τη **δεύτερη** παράγραφο του κειμένου

(μονάδες 5)

2. ανάμεσα στη **δεύτερη** και την **τρίτη** παράγραφο του κειμένου;

(μονάδες 5)

B1. Να γράψετε την αντιστοίχιση των λέξεων με έντονη γραφή της **Στήλης Α** με τις συνώνυμες τους στη **Στήλη Β** και τις αντώνυμες τους στη **Στήλη Γ** (Στις στήλες Β και Γ περισεύουν από δύο λέξεις).

Στήλη Α	Στήλη Β	Στήλη Γ
1. συνεχίζεται	α. θεμελιώδεις	α. ομοιότητα
2. μακροσκελείς	β. ευπαθείς	β. επιλεκτικές
3. βασικές	γ. εξακολουθεί	γ. σταματά
4. διαφορά	δ. ξεμακραίνουν	δ. ενδιαφέρεται
5. απομακρύνονται	ε. προχωρούν	ε. σύντομες
	στ. ανομοιότητα	στ. επουσιώδεις
	ζ. εκτενείς	ζ. πλησιάζουν

(μονάδες 10)

B2.α. Ο τίτλος του κειμένου είναι κυριολεκτικός/δηλωτικός ή μεταφορικός/συνυποδηλωτικός;

(μονάδες 5)

B2.β. Να δώσετε έναν δικό σας σύντομο κυριολεκτικό/δηλωτικό τίτλο στο κείμενο.

(μονάδες 10)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1 Ο συγγραφέας του κειμένου υποστηρίζει, ότι οι έφηβοι επιλέγουν τους φίλους τους ανάλογα με το αν έχουν κοινά ενδιαφέροντα, κοινές αξίες, όμοιες πεποιθήσεις και συμπεριφορές. Έχουν την ανάγκη να νιώθουν ότι οι φίλοι τους καταλαβαίνουν και ότι είναι σε θέση να τους στηρίξουν και να κατανοήσουν καλύτερα τα προβλήματα που τους απασχολούν. Πιστεύουν ότι η επικοινωνία γίνεται πιο ουσιαστική αν νιώθουν εξοικείωση και υπάρχει συμφωνία μεταξύ τους. Επομένως, βασικά κριτήρια για τους νέους αποτελούν η οικειότητα και η αφοσίωση.

A.2 1. Η **συνοχή** ανάμεσα στις πρώτες δύο παραγράφους επιτυγχάνεται **μέσω των επαναλήψεων**. Συγκεκριμένα, επαναλαμβάνονται οι λέξεις *συνομιλήκοι* και *έφηβοι*. (1η§ «των εφήβων», «οι έφηβοι» - 2η§ «Εκτός σχολείου οι έφηβοι...» ≠ 1η§ «με τους συνομηλικούς τους», «ομάδων συνομηλικών» - 2η§ «την εβδομάδα με τους συνομηλικούς»)

2. Η συνοχή ανάμεσα στη δεύτερη και τρίτη παράγραφο επιτυγχάνεται με την επανάληψη της φράσης *στενοί φίλοι*. (2η§ τελειώνει με τη φράση *στενών φίλων* - 3η§ ξεκινάει με τη φράση *στενούς φίλους*)

- B.1**
- 1-γ-γ
  - 2-ζ-ε
  - 3-α-στ
  - 4-στ-α
  - 5-δ-ζ

B.2 α. Ο τίτλος του κειμένου είναι κυριολεκτικός/ δηλωτικός.

β. «Η εφηβική κοινωνικοποίηση».

Κείμενο

Μια νέα σχέση με τους συνομηλίκους (6623)

Καθώς τα παιδιά μπαίνουν στην εφηβεία, οι σχέσεις με τους συνομηλίκους τους μεταβάλλονται. Στις σύγχρονες κοινωνίες τέσσερις είναι οι βασικές αλλαγές που πραγματοποιούνται στην κοινωνική ζωή των εφήβων. Πρώτα απ' όλα, η συναναστροφή με τους συνομηλίκους καταλαμβάνει περισσότερο χρόνο από όσο στην παιδική ηλικία. Οι μαθητές του Λυκείου αφιερώνουν διπλάσιο χρόνο στις παρέες με συνομηλίκους τους σε σχέση με τον χρόνο που αφιερώνουν στους γονείς τους ή σε άλλους ενήλικους. Ακόμη, οι εφηβικές ομάδες δεν δέχονται εύκολα καθοδήγηση και έλεγχο από τους ενήλικους. Επίσης, αντί να περιορίζονται στη γειτονιά τους, οι έφηβοι, αποκτούν παρέες από άλλες περιοχές προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι γονείς τους δεν ελέγχουν τις πράξεις τους. Καθώς απομακρύνονται όλο και περισσότερο από τους ενήλικους, αναζητούν άτομα του άλλου φύλου. Τέλος, στη διάρκεια της εφηβείας τα μέλη των ομάδων συνομηλίκων πληθαίνουν, την ίδια εποχή που οι φιλίες και οι άλλες στενές σχέσεις των εφήβων αποκτούν μεγαλύτερη ένταση.

Εκτός σχολείου οι έφηβοι περνούν πολλές ώρες την εβδομάδα με τους συνομηλίκους τους. Όπως αναφέρεται από τους ίδιους τους εφήβους, περνούν περισσότερη ώρα με τους φίλους τους παρά με την οικογένειά τους ή μόνοι τους και αυτό συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της εφηβείας. Νιώθουν ότι οι φίλοι τους καταλαβαίνουν και τους κάνουν να αισθάνονται ότι μπορούν να είναι ο εαυτός τους. Εξάλλου, οι έφηβοι διαλέγουν φίλους με τους οποίους έχουν κοινά ενδιαφέροντα, κοινές αξίες, πεποιθήσεις και συμπεριφορές, γιατί θεωρούν ότι τέτοιου είδους φίλοι είναι πιο πιθανό να τους στηρίξουν και να τους κατανοήσουν. Δεν είναι δύσκολο, λοιπόν, να καταλάβουμε γιατί στην εφηβεία η αφοσίωση και η οικειότητα γίνονται τα κύρια κριτήρια της επιλογής των στενών φίλων.

Στο πλαίσιο των προσωπικών, αποκαλυπτικών **συζητήσεων** με στενούς φίλους, οι έφηβοι αυτοπροσδιορίζονται, προσπαθώντας να ανακαλύψουν στοιχεία της προσωπικότητάς τους. Ωστόσο, υπάρχει διαφορά ανάμεσα στις **αποκαλύψεις** που γίνονται στους φίλους της παιδικής ηλικίας και στις αποκαλύψεις κατά την **εφηβεία**. Ενώ στις μικρότερες ηλικίες οι προσωπικές αποκαλύψεις προκαλούν δηλώσεις **αλληλεγγύης**, στην εφηβεία προκαλούν μακροσκελείς συζητήσεις για τα προβλήματά τους και τις πιθανές **λύσεις** τους.

Υπάρχει η άποψη ότι οι φιλίες μεταξύ αγοριών στην εφηβική ηλικία πιθανώς να είναι λιγότερο στενές από εκείνες μεταξύ κοριτσιών. Τα αγόρια τα απασχολεί να αποκτήσουν και να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους από τους γονείς και τους άλλους ενήλικους. Γι' αυτό τα αγόρια χρειάζονται τη συμμαχία μιας ομάδας. Ωστόσο, αυτές οι διαφορές ανάμεσα στα αγόρια και στα κορίτσια όσον αφορά στις φιλίες είναι θέμα περισσότερο ύφους παρά ουσίας. Τα αγόρια δημιουργούν φιλίες στις οποίες η ευαισθησία απέναντι στις ανάγκες του άλλου και η αλληλουποστήριξη επιτυγχάνονται με πράξεις και όχι με αμοιβαίες εκμυστηρεύσεις προσωπικών σκέψεων και συναισθημάτων.

M. Cole - S. R. Cole (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών Εφηβεία.* (Μεταφρ. Μ. Σόλμαν) τ. Γ', 56-60. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδανός (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποιες είναι, σύμφωνα με το κείμενο, οι διαφορές ανάμεσα στις αποκαλύψεις που γίνονται στους φίλους της παιδικής ηλικίας και στις αποκαλύψεις κατά την εφηβεία; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 15)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στη δεύτερη παράγραφο (*Εκτός σχολείου... στενών φίλων*) και την τρίτη παράγραφο (*Στο πλαίσιο... πιθανές λύσεις τους*) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων χρησιμοποιώντας τις λέξεις του κειμένου με **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **συζητήσεων, αποκαλύψεις, εφηβεία, αλληλεγγύης, λύσεις.**

(μονάδες 10)

B2. Σε ποιες από τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις ή προτάσεις με την **έντονη γραφή** η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά/συνυποδηλωτικά και σε ποιες κυριολεκτικά/δηλωτικά;

1. «Καθώς τα παιδιά μπαίνουν στην εφηβεία»

2. «Οι εφηβικές ομάδες δεν δέχονται εύκολα καθοδήγηση»

3. «Οι φίλεις και οι άλλες στενές σχέσεις των εφήβων αποκτούν μεγαλύτερη ένταση»

(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1 Η ειδοποιός διαφορά, αναφορικά με τις αποκαλύψεις που γίνονται μεταξύ φίλων της παιδικής ηλικίας και εκείνες, κατά την περίοδο της εφηβείας, συνίσταται στο ότι στην παιδική ηλικία ο διάλογος είναι περιορισμένος, γιατί, επί της ουσίας, οι αποκαλύψεις αυτές είναι εκμυστηρεύσεις που ενισχύουν την αλληλεγγύη. Αντίθετα, στην εφηβική ηλικία γίνονται πιο προσωπικές αποκαλύψεις που στοχεύουν στην αναζήτηση λύσεων, για το όποιο πρόβλημα, απασχολεί τους νέους. Γι' αυτό οι συζητήσεις αυτές είναι πιο ουσιαστικές, από αυτές της παιδικής ηλικίας.

A.2

2ηξ: Η ανάγκη των εφήβων για συναναστροφή με συνομηλίκους.

3ηξ: Οι διαφορές των προσωπικών εκμυστηρεύσεων ανάμεσα στην παιδική και την εφηβική ηλικία.

B.1 Οι νέοι, όταν περάσουν το κατώφλι της **εφηβείας**, αρχίζουν να αισθάνονται έντονα την ανάγκη διεύρυνσης του κοινωνικού τους κύκλου. Επιχειρούν, λοιπόν, να συναναστρέφονται περισσότερο με άτομα της ίδιας ηλικίας, να οδηγούνται σε **αποκαλύψεις** για την προσωπική τους ζωή, να προκαλούν **συζητήσεις** γύρω από θέματα που τους απασχολούν, αλλά κυρίως, επιθυμούν να εκδηλώνουν την **αλληλεγγύη** τους για τα πρόσωπα της ομάδας τους. Παράλληλα, όμως, επιθυμούν να έχουν δίπλα τους κάποιον που θα τους προσφέρει **λύσεις** για την αντιμετώπιση των δικών τους προβλημάτων.

B.2 1. Η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά/ συνυποδηλωτικά.

2. Η γλώσσα χρησιμοποιείται κυριολεκτικά /δηλωτικά.

3. Η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά/ συνυποδηλωτικά.